

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ, ΤΟ ΡΗΜΑ ΕΙΜΙ, ΣΥΝΘΕΤΑ, ΣΗΜΑΣΙΕΣ, ΠΕΡΙΦΡΑΣΕΙΣ, ΣΥΝΤΑΞΗ, ΤΟΝΙΣΜΟΣ

ΤΟ ΡΗΜΑ ΕΙΜΙ (ΣΥΝΘΕΤΑ, ΣΗΜΑΣΙΕΣ, ΠΕΡΙΦΡΑΣΕΙΣ)		
ΣΥΝΘΕΤΑ	ΣΗΜΑΣΙΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ἄπειμι	= απουσιάζω, είμαι μακριά, είμαι απών	
ἔνειμι	= ενυπάρχω, είμαι μέσα, υπάρχω	
ἔπειμι	= είμαι πάνω, προΐσταμαι, είμαι αρχηγός	
μέτειμι	= είμαι μεταξύ	
πάρειμι	= παρευρίσκομαι, είμαι παρών	
περίειμι (τινός)	= υπερτερῶ, υπερέχω σε σχέση με κάποιον	
περίειμι +δοτική	= ζω μετά από κάποιον, επιζῶ, υπομένω	
πρόειμι	= προϋπάρχω (μτγν.)	
πρόσειμι	= είμαι κοντά, προστίθεμαι, υπάρχω επί πλέον	
σμπάρειμι	= βρίσκομαι μαζί με κάποιον σε ένα μέρος	
σύνειμι +δοτική	= είμαι μαζί, συναναστρέφομαι	οἱ συνόντες: = οι μαθητές
ὑπέρειμι	= υπερέχω	
		ΤΟΝΙΣΜΟΣ Στα σύνθετα του εἰμί , ο τόνος ανεβαίνει: α) Στην Οριστική Ενεστώτα και β) Στο β' ενικό και πληθυντικό της Προστακτικής του Ενεστώτα. π.χ. πάρειμι, πάρει, πάρεστι(ν) κτλ. – πάρισθι, πάρεστε (αλλά: παρῆς, παρῆ κτλ. – παρείην - παρείναι – παρών κτλ.)

ΩΣ ΑΠΡΟΣΩΠΟ		
ἐνεστι (απρόσ.) & ἔνι	= είναι δυνατόν, επιτρέπεται	ἐνὸν (μετοχή)
ἔξεστι	= είναι δυνατό να	
ἔστι τινός τι	= αρμόζει σε κάποιον κάτι	
μέτεστί μοι τινός (απρόσ.)	= μετέχω σε κάτι, ἔχω δικαιώματα σε κάτι	
πάρεστι	= είναι δυνατό να	
ΠΕΡΙΦΡΑΣΕΙΣ /ΑΠΟΛΥΤΑ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΑ		
βαρὺς εἰμί τινι	= είμαι ενοχλητικός σε κάποιον	
διὰ φόβου εἰμί:	= φοβάμαι	
ἐξαρνός εἰμι	= αρνούμαι	
εἰμί ἀπ' οἴκου:	= είμαι μακριά από την πατρίδα	
εἰμί περί τι:	= ασχολούμαι με κάτι	
εἰμί ὑπό τινι/τινα:	= είμαι κάτω από την εξουσία κάποιου	
ἐν ἐμοί ἐστί	= εξαρτάται από μένα	
ἐν χαρᾷ εἰμί	= χαίρομαι	
μηδέν προὔργου ἐστί	= κανένα όφελος δεν υπάρχει.	
εἰμί ἐν τινι κάτι	= ασχολούμαι σε	
ἐν τινί ἐστί	= εξαρτάται από κάποιον	
τό νῦν εἶναι	= τώρα.	
ἐκὼν εἶναι	= με τη θέλησή μου, θεληματικά	
ἐκόντες εἶναι	= με τη θέλησή μας, θεληματικά	
τό νῦν εἶναι	= όσο για τώρα	
τό τήμερον εἶναι	= όσο για σήμερα	
τό ἐπ' ἐμοί εἶναι	= όσο εξαρτάται από εμένα	
τό ἐπί τούτῳ εἶναι	= όσο εξαρτάται από αυτόν	
τό ἐπί σφᾶς εἶναι	= όσο εξαρτάται από αυτούς	
τό ἐπ' ἐκείνον εἶναι	= όσο εξαρτάται από εκείνο	
τό ἐπ' ἐκείνους εἶναι	= όσο εξαρτάται από εκείνους	
κατά τοῦτο εἶναι	= όσο γι' αυτό	
τό κατά δύναμιν εἶναι	= όσο μπορεί κανείς	
τό σήμερον εἶναι	= σήμερα	

ΣΕ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ ΜΕ ΑΝΑΦΟΡΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ ΚΙ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ		Οι αναφορικές αντωνυμίες ή τα επιρρήματα με έναν τύπο του εἰμί κυρίως το ἐστί ή το εἰσί, ισοδυναμούν με αόριστη αντωνυμία ή επίρρημα.
ἐστί ὅς / ὅστις	= κάποιος	
οὐδεὶς ἐστί ὅς/ οὐδεὶς ἐστί ὅστις	= κανένας	
οὐκ ἐστί ὅς / ὅστις	= κανένας	
οὐδεὶς (ἐστί) ὅστις οὐ	= καθένας, ὅλοι= πᾶς	
οὐκ ἐστί ὅς / ὅστις οὐ	= καθένας	
εἰσὶν οἱ	= κάποιοι, μερικοί	
ἐστί ἃ	= μερικά	
ἐστί ἐν οἷς	= σε μερικά	
ἐστί ὅπως	= κάπως	
οὐκ ἐστί ὅπως	= με κανέναν τρόπο, καθόλου	
ἐστί ἥ / ἐστί ὅπη	= κάπως	
οὐκ ἐστί ἥ ή ὅπη	= με κανέναν τρόπο	
οὐκ ἐστί ὅπως οὐ	= με κάθε τρόπο, ασφαλώς, οπωσδήποτε	
ἐστί ὅθεν	= από κάπου	
ἐστί ὅποι	= προς κάπου	
ἐστί οὗ	= κάπου	
ἐστί ὅπου	= κάπου	
ἐστί ἐνθα	= κάπου	
ἐστί ἥ	= κάπου	
οὐκ ἐστί ὅθεν	= από πουθενά	
οὐκ ἐστί ὅπου	= πουθενά	
οὐκ ἐστί ὅπου οὐ	= παντού	
ἐστί ὅτε	= κάποτε	
οὐκ ἐστί ὅτε	= ουδέποτε, ποτέ	
οὐκ ἐστί ὅτε οὐ	= πάντοτε	
οὐκ ἐστί ὅτω	= σε κανένα	

- **εἰμί + κατηγορούμενο** (απλό, γενική κατηγορηματική, κατηγορηματική μετοχή): εἰμαι
- **εἰμί + δοτική προσωπική κτητική**: υπάρχω σε..., ἔχω
- **εἰμί + εμπρόθετος ή επίρρημα**: εἰμαι, βρίσκομαι

- **ἔστι + απαρέμφατο (απρόσωπο):** είναι δυνατόν να...
- **ἔστί τινός + απαρέμφατο:** είναι καθήκον, συνήθεια, χαρακτηριστικό κάποιου να ...
- **ἔργον ἔστί + απαρέμφατο:** είναι δύσκολο να...
- **ἐν τινί ἔστι (απρόσωπο):** εξαρτάται από κάποιον να...
- **ἐπὶ τινί ἔστι (απρόσωπο):** εξαρτάται από κάποιον να...

Οι κατηγορηματικές μετοχές με το ρήμα **εἰμι** αποτελούν περίφραση με τη σημασία της μετοχής.

Εκφράσεις

- **οἷός τ' εἰμι** (μπορώ),
- **οἷός εἰμι** (εἰμαι τέτοιος που, εἰμαι έτοιμος να),
- **οἷός (τ') εἰμι + απαρέμφατο** (εἰμαι ικανός να),
- **οἷόν τ' ἔστι** (είναι δυνατόν να)
- **οἷόν τ' ἔστι + απαρέμφατο** (είναι δυνατόν να) κ.ά.

